

DRUŠTVENO KORISNO UČENJE

Dnevnik rada

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona
Sarajevo

Šta je društveno korisno učenje ?

Društveno korisno učenje (eng. *service learning*) predstavlja snažan oblik pedagogije koji učeniku pruža mogućnost za povezivanje iskustava kroz pružanje usluga u zajednici sa intelektualnim kontekstom svog obrazovanja.

Zašto „društveno korisno učenje“ ?

Za učenike društveno korisno učenje predstavlja skup znanja i iskustava koje stiču kroz aktivnosti koje sami osmisle, odaberu i realizuju. To trebaju biti aktivnosti u kojima uživaju, a koje su izazovne i zanimljive, te čijom realizacijom učenici razvijaju nova znanja i vještine, koje kroz tradicionalnu nastavu uglavnom nisu u mogućnosti razviti.

Slika 1. Ideja društveno korisnog učenja je da poveže znanja stečena na nastavi sa potrebama u zajednici.

Kroz društveno korisno učenje se postižu neki od sljedećih ishoda učenja:

- Unaprjeđenje proseca učenja i istraživačkih aktivnosti
- Poticanje društvenog zalaganja učenika putem nastave
- Upoznavanje sa potrebama društva
- Razvijanje svijesti o vlastitim mogućnostima kod učenika
- Snalaženje u novim i nepoznatim situacijama
- Iniciranje i planiranje aktivnosti od značaja za zajednicu od strane učenika
- Preuzimanje odgovornosti za svoje djelovanje
- Vježbanje organizacijskih vještina i timskog rada
- Učenje vještina prezentacije određenih problema te predlaganje rješenja
- Vježbanje komunikacijskih vještina
- Razvijanje vještina kritičkog osvrta na urađene aktivnosti
- Poticanje razvoja partnerskih projekata sa predstavnicima javnih i neprofitnih sektora
- Poticanje suradnje sa relevantnim društvenim institucijama, inicijativama i organizacijama
- Razvoj saradnje sa medijima
- Prevencija delinkventnog ponašanja učenika
- Razvijanje empatije kod učenika
- Reduciranje broja sati provedenih uz kompjuter ili mobitel.

Kako se realizuje društveno korisno učenje ?

Društveno korisno učenje se realizuje kroz nekoliko oblika, i to:

- A. **Direktno** društveno korisno učenje zahtjeva direktni kontakt sa pojedincima/zajednicama u potrebi. Najbolji primjeri ovog oblika učenja su međugeneracijski

projekti gdje su učenici uključeni u rad sa starijima ili malom djecom, te pomaganje vršnjacima pri savladavanju gradiva, razvoju vještina i slično.

- B. **Indirektno** društveno učenje podrazumijeva angažman učenika od kojeg korist osjeti ciljana zajednica/ sredina/ pojedinac, ali učenici nisu u direktnom kontaktu sa onima koji su u potrebi. Primjeri ovakvog učenja su aktivnosti kao što je prikupljanje pomoći ugroženim porodicama ili izbjeglicama, aktivnosti uređenja okoliša, i slično. Vrlo često ova vrsta učenja podrazumijeva i razvoj saradnje sa organizacijama koje realizuju projekte ili koje su u direktnom kontaktu sa onima koji su u potrebi.
- C. **Zagovaranje** predstavlja oblik društvenog učenja gdje se učenici koriste svojim talentima, sposobnostima i prethodno stečenim znanjem kako bi skrenuli pažnju na neki problem u zajednici ili podigli svijest javnosti o nekom problemu. Ovakve aktivnosti mogu uključivati izradu prezentacija, postera, javnog govora i slično.
- D. **Istraživanje** podrazumijeva učešće učenika u aktivnostima pronalaženja i prikupljanja podataka od javnog interesa i izvještavanja javnosti o rezultatima istraživanja. Ovakve aktivnosti nerijetko podrazumijevaju saradnju sa drugim obrazovnim ustanovama ili organizacijama s ciljem zajedničkog rješavanja bitnih problema.

Oblici društveno-korisnog učenja se realizuju u okviru jednog grupnog projekta kojeg osmisle i realizuju učenici i nekoliko projekata čiji su organizatori škola ili organizacije i ustanove odobrene od strane Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo

Koje su obaveze učenika?

- Učenici su obavezni da kroz četiri godine obrazovanja u srednjoj školi realizuju minimalno **40 sati** društveno korisnog učenja

- U okviru 40 sati, svaki učenik realizuje minimalno 3 različita oblika učenja
- 15 sati društveno korisnog učenja treba biti realizovano u okviru grupnog projekta, dok preostali broj sati učenik realizuje u okviru različitih aktivnosti
- Aktivnosti za grupni projekat se planiraju i realizuju u timovima od najmanje 5 učenika, gdje svaki član tima treba da ima jasno definisan zadatak na koji će i pisati osvrt
- Učenici prate i bilježe sate koje su realizovali kroz različite aktivnosti u posebno kreiran **dnevnik** društveno korisnog učenja, koji periodično predaju na uvid supervizorima, tj. nastavnicima koji su zaduženi da prate njihov rad.
- Učenici su dužni da prilože i materijale kojima potvrđuju da su učestvovali u realizaciji određenih aktivnosti (slike, potvrde o učešću na radionicama, saglasnost organizacija za učešće, zahvalnice i slično).
- Nakon svake aktivnosti učenici su dužni da napišu **osvrt**, odnosno da prepoznaju koje su to vještine unaprijedili pomaganjem zajednici, i koja se to dodatna pitanja javljaju ili mogućnosti za dalji rad na istom polju.
- Samo aktivnosti koje su prethodno odobrane od strane odgovornog supervizora su važeće i računaju se u ukupni zbir sati.

Kako se prijavljujem za projekte koje želim da radim?

1. Grupa od najmanje 5 učenika predaje popunjten projektni aplikacioni formular školskom koordinatoru za društveno korisno učenje.
2. Koordinator određuje supervizora
3. Grupa dalji rad na pripremi i realizaciji projekta realizuje u saradnji sa supervizorom
4. Svi članovi grupe pišu plan realizacije, tok realizacije i osvrt u svoj Dnevnik društveno korisnog učenja

Kako učestvujem u drugim aktivnostima društveno korisnog učenja?

- Prijavim se na aktivnosti koje se organizuju na nivou škole, ili
- aktivnosti koje organizuju druge ustanove i organizacije, a koje su izrazile potrebu za saradnjom u pogledu društveno korisnog učenja.

Kada realizujem aktivnosti društveno korisnog učenja ?

- Aktivnosti se realizuju tokom 4 godine srednjoškolskog obrazovanja.
- Aktivnosti pokušavam ravnomjerno raspodjeliti na svaku od 4 školske godine.
- Krajnji rok za završetak svih aktivnosti društveno-korisnog učenja je početak II polugodišta u IV razredu srednje škole.

S kim u školi sarađujem tokom društveno korisnog učenja?

- Koordinator za DKU je osoba zadužena za organizaciju aktivnosti učenika. Koordinatoru podnosim projektni prijedlog (grupa učenka), te se prijavljujem za aktivnosti na nivou škole.
- Koordinator dodjeljuje supervizora svakom učeniku pojedinačno, kao i grupi učenika za grupne projekte.
- Supervizor je profesor ili član stručnog osoblja škole koji nadgleda i pomaže realizaciju učeničkih projekata, te pojedinačne aktivnosti učenika u ustanovama i organizacijama van škole (u skladu sa dogовором sa koordinatorom).
- Dnevnik društveno korisnog učenja predajem supervizoru.

Kako pišem osvrt na aktivnost?

Učenje kroz društveno korisni rad je cilj svake aktivnosti. Društveno korisno učenje podrazumijeva da svaka aktivnost razvija moje razumijevanje svijeta i zajednice u kojoj živim, utječe na moja razmišljanja i emocije, razvija sposobnosti i vještine, te usmjerava da budem dobar čovjek i odgovoran građanin.

U osvrту na svaku aktivnost društveno korisnog učenja iznosim moja zapažanja, emocije i razmišljanja.

U osvrtu na projekat odgovaram na osnovna tri pitanja:

1. Šta smo planirali ostvariti našim projektom?
2. Koje aktivnosti smo realizovali tokom projekta?
3. Koji su ishodi našeg društveno korisnog učenja tokom projekta?

Osim ovih pitanja, osrvrt bi trebao sadržavati i odgovore na pitanja kao što su:

- Koliko je projekat i društveno korisno učenje bilo uspješno?
- Ko ima koristi od realizacije našeg projekta/aktivnosti?
- Kako sam ja učestvovao u realizaciji grupnog projekta?
- Šta su bili nedostaci u realizaciji projekta/aktivnosti?
- Kako stečeno znanje može pomoći u mom svakodnevnom životu?
- Da li realizacija projekta čini da se više osjećam dijelom društvene zajednice?
- Da je moje učenje povezano sa nastavnim gradivom?

Svaka aktivnost treba biti potkrijepljena sa minimalno dvije fotografije ili videom, certifikatom i slično.

Šta ne može biti društveno korisno učenje?

- Svaka aktivnost u kojoj imam materijalnu korist ili nagradu kao što je novac ili posebna usluga.
- Svaka školska aktivnost u kojoj ću dobiti ocjenu ili kredit prema ocjenama.

- Praktični sati za aktivnosti performanse (tj. hor, sportska praksa, itd.)
- Pomaganje rođaku ili prijatelju sa posla.
- Učestvovanje u vjerskoj ili političkoj aktivnosti, ili promovisanje neke religije, političke stranke i sl.
- Sviranje u bendu ili gluma za formalne priredbe u školi ne predstavlja službu u zajednici osim ako bend ili grupa ne nastupa izvan škole u korist drugih, kao što je u domu za nezbrinutu djecu, staračkom domu i slično.

DNEVNIK DRUŠTVENO KORISNOG UČENJA

ŠKOLA : _____

UČENIK/CA: _____

RAZRED : _____

RAZREDNIK/CA: _____

SUPERVIZOR : _____

Saglasnost roditelja za učešće u aktivnostima društveno korisnog rada i učenja

Ja, _____ roditelj _____ učenika/učenice
_____ dajem saglasnost da moje dijete tokom
školovanja u _____ (naziv škole) učestvuje u svim
aktivnostima koje se organizuju u okviru realizacije programa društveno korisnog
učenja u srednjim školama u Kantonu Sarajevo.

Potpis roditelja : _____

Naziv škole : _____

Školska godina : _____

Datum: _____

DRUŠTVENO KORISNO UČENJE

Projektni prijedlog

PROJEKAT : _____

Period trajanja projekta : _____ do _____

Vrijeme pripreme i realizacije projekta : _____ sati

Učesnici projekta :

Oblik društveno-korisnog učenja :

direktno indirektno zagovaranje istraživanje

Cilj projekta :

Projekat se realizuje na : nivou škole nivou društvene zajednice

Očekivani rezultati realizacije projekta (u skladu sa ishodima):

Supervizor /profesor : _____

EVIDENCIJA DRUŠTVENO KORISNOG UČENJA

Učenik: _____

